

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Συγχρηματοδοτούμενο από το Πρόγραμμα Erasmus+
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΙΟ3 - Αναλυτικό Πρόγραμμα Υλοποίησης του Προγράμματος CREUS Οδηγός εκπαιδευτή και αναλυτικά διαρθρωμένο πρόγραμμα εκμάθησης

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Συγχρηματοδοτούμενο από το Πρόγραμμα Erasmus+
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Περιεχόμενα

Σελίδα 02 Σχετικά με τον Οδηγό

Σχετικά με το CREUS

Σελίδα 05 Υπόβαθρο του Προγράμματος CREUS

Σελίδα 06 Καθοδήγηση από ομότιμους σε μη συμβατικούς χώρους

Αναλυτικό Πρόγραμμα CREUS

Σελίδα 08 Γενικός Στόχος

Σελίδα 09 Ομάδα-στόχος

Σελίδα 09 Σχεδιασμός του Αναλυτικού Προγράμματος

Σελίδα 10 Προαπαιτούμενα για τη Συμμετοχή

Σελίδα 11 Ενότητα 1: Ξεκινώντας την Πορεία

Σελίδα 13 Ενότητα 2: Χτίζοντας τη Σχέση

Σελίδα 14 Ενότητα 3: Γνωρίζοντας τα προσωπικά όρια και θέτοντάς τα σε άλλους

Σελίδα 15 Ενότητα 4: Ολοκληρώνοντας την Πορεία της Καθοδήγησης

Επισκόπηση Διαθέσιμων Εργαλείων και Μέσων για τους Μέντορες Ομοτίμων

Σελίδα 24 Δραστηριότητες CREUS και Ασκήσεις για Μέντορες Ομοτίμων

Σελίδα 24 Οπτικοποιημένοι Οδηγοί για Μέντορες Ομοτίμων

Σελίδα 26 Βασικές Ικανότητες για τη Διά Βίου Μάθηση

Σελίδα 26 Youthpass

Σελίδα 26 Talent Matching Europe: Διαγνωστικά Εργαλεία Δεξιοτήτων

Σελίδα 26 Άλλα Πρακτικά Μέσα και Σύνδεσμοι

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Σχετικά με τον Οδηγό

Καλωσήρθατε στον Οδηγό Εκπαιδευτή CREUS. Είτε είστε εταίρος στο Πρόγραμμα CREUS, είτε ανακαλύψατε τον συγκεκριμένο οδηγό από άλλη πηγή, ελπίζουμε οι πληροφορίες, τα εργαλεία και τα μέσα που θα βρείτε εδώ να σας εμπνεύσουν ως προς τη δημιουργία καινοτόμων projects και προγραμμάτων.

Ο Οδηγός είναι χωρισμένος σε τρία τμήματα

Σχετικά με το CREUS: πληροφορίες σχετικά με το υπόβαθρο της πρωτοβουλίας CREUS.

Αναλυτικό Πρόγραμμα CREUS: Περιλαμβάνει 4 ενότητες που περιέχουν τις βασικές δεξιότητες, γνώσεις και ικανότητες που απαιτούνται από τους μέντορες ώστε στην πράξη να λειτουργούν με επιτυχία και αποτελεσματικότητα. Τα παραπάνω θα αποδειχθούν ιδιαίτερα χρήσιμα για τους μέντορες στη φάση που θα χτίσουν το δικό τους σύστημα μάθησης και τον τρόπο υλοποίησής του.

Εργαλεία και Μέσα: Πρόκειται για μία επιλογή μέσων που χρησιμοποιούνται από μέντορες ομοτίμων¹ κατά την ανάπτυξη και παρουσίαση καλλιτεχνικών, πολιτιστικών και ευρύτερα δημιουργικών projects σε μη συμβατικούς χώρους ενώ παράλληλα εργάζονται με τους ομότιμους καθοδηγούμενούς τους.

Τα προφίλ μας στα κοινωνικά δίκτυα και τα βίντεο από τις εκπαιδεύσεις μας είναι ένας ιδανικός τρόπος να ανακαλύψετε περισσότερα σχετικά με το Πρόγραμμα CREUS.

Αν το εισαγωγικό αυτό τμήμα σάς τράβηξε το ενδιαφέρον, τα κοινωνικά μας δίκτυα και τα βίντεο από τις εκπαιδεύσεις μας είναι ένας ιδανικός τρόπος να ξεκινήσετε:

- CREUS Facebook
- CREUS Twitter
- Εκπαιδεύσεις στα πλαίσια της κοινοπραξίας CREUS

Χρησιμοποιώντας τον οδηγό

¹ Σ.Τ.Μ.: Όσον αφορά στην λέξη "mentor" του αγγλικού πρωτοτύπου, επελέγη η απόδοση με τον δόκιμο ελληνικό όρο, δάνειο από τα λατινικά, "μέντορας". Όσον αφορά στην λέξη "mentoring", επειδή στα ελληνικά αποδίδεται με διάφορες λέξεις ή φράσεις, επελέγη ως πιο δόκιμη η λέξη "καθοδήγηση" ως παράγωγο του "καθοδηγώ=mentor (ρήμα)" καθώς και των άλλων παραγώγων του όπως "καθοδηγούμενος=mentee". Όσον αφορά στην λέξη "peer" του αγγλικού πρωτοτύπου, επειδή το CREUS απευθύνεται σε άτομα με κοινό υπόβαθρο (το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει κριτήρια ηλικιακά, επαγγελματικά, εκπαιδευτικά, κοινωνικά κτλ.) επελέγη ως πιο δόκιμη αλλά και ως πιο περιεκτική η λέξη "ομότιμος".

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Υποθέτουμε ότι ίσως έχετε κάποιες ερωτήσεις ξεκινώντας να χρησιμοποιείτε τον παρόντα Οδηγό και για αυτό το λόγο, παρακάτω σας παρέχουμε ορισμένα σημεία πρακτικής καθοδήγησης. Πριν ξεκινήσετε ρίξτε τους μια ματιά!

Είμαι μέντορας. Πως μπορώ να χρησιμοποιήσω το αναλυτικό πρόγραμμα κατά την εργασία μου με τους εκπαιδευόμενούς μου;

Είτε ηγείστε ενός προγράμματος καθοδήγησης μεταξύ ομοτίμων είτε είστε ο ίδιος μέντορας ομοτίμων, οι 4 ενότητες του αναλυτικού προγράμματος σας παρέχουν ένα πλαίσιο συγκεκριμένων δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων που απαιτούνται για την αποτελεσματικότητα ενός μέντορα κατά την εργασία του. Κάθε ενότητα στοχεύει σε συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα που θέτουν οι ίδιοι οι μέντορες ως μακροπρόθεσμους στόχους καθ' όλη τη διάρκεια ενός προγράμματος ή project καθοδήγησης από ομότιμους. Αυτή η διαδικασία μάθησης μπορεί να καταστεί πολύ πιο γρήγορη για έμπειρους μέντορες. Εναλλακτικά, στην περίπτωση νεοεισερχόμενων στο συγκεκριμένο πεδίο, η απόκτηση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων θα ολοκληρωθεί στη διάρκεια μιας μακρύτερης περιόδου.

Για κάθε μαθησιακό αποτέλεσμα απαιτείται η παρουσίαση ορισμένων στοιχείων επίτευξης του συγκεκριμένου αποτελέσματος. Ένας πολύ έμπειρος μέντορας ή καθοδηγητής μπορεί να σας υποστηρίξει στη συγκεκριμένη διαδικασία. Προτείνουμε οι μέντορες να δημιουργήσουν 4 ξεχωριστούς φακέλους σε μία συσκευή της επιλογής τους - έναν φάκελο για κάθε ενότητα- και να φυλάξουν εκεί τα δείγματα της δουλειάς τα οποία θα παρουσιάζουν πώς πέτυχαν την εκπλήρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων για κάθε ενότητα. Θέλετε, π.χ., να παρουσιάσετε ένα παράδειγμα εξαιρετικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων; Θα μπορούσατε να φυλάξετε ένα βίντεο που σας δείχνει να παραδίδεται ένα σχετικό μάθημα. "Και τι γίνεται , π.χ., με όλη την εργασία που καταβάλλεται κατά τον σχεδιασμό των συνεδριών καθοδήγησης;" Αναρτήστε παραδείγματα συμφώνων καθοδήγησης (mentoring agreements) ή και σχέδια δράσης (action plans). Θέλετε, π.χ., να παρουσιάσετε την επιτυχία της εργασίας σας με νεαρούς σε έναν μη συμβατικό χώρο; Ένας τρόπος για να επιτευχθεί αυτό είναι ένα σύντομο βίντεο που παρουσιάζει τους καθοδηγούμενους να ανατροφοδοτούν τον μέντορα (να δίνουν feedback).

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να δείξετε ότι εσείς ή οι μέντορες του προγράμματός σας πέτυχαν τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Αυτό επιτρέπει στις ενότητες να χρησιμοποιηθούν σε ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων και συγκεκριμένων. Ελπίζουμε να αντλήσατε έμπνευση και να είστε έτοιμος/η να ξεκινήσετε.

Υπάρχουν πολλές και διαφορετικές πηγές και εργαλεία. Στο τμήμα 3, από που να ξεκινήσω;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ξεχωρίστε και διαλέξτε τα εργαλεία και τις ασκήσεις που καλύπτουν καλύτερα τις ανάγκες του δικού σας project ή συγκειμένου. Είναι όλα διαθέσιμα online ώστε η πρόσβαση σε αυτά να είναι ευκολότερη.

Εξετάστε τους τρόπους με τους οποίους τα εργαλεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά για να υποστηρίξουν ή να βελτιώσουν το project σας. Για παράδειγμα, εάν στόχος είναι η επικοινωνία, το δέσιμο της ομάδας και η βοήθεια προς τους εκπαιδευόμενούς σας να συνδεθούν με περιβάλλοντα που δεν τους είναι οικεία, η δραστηριότητα της ψηφιακής αφήγησης (digital storytelling) μπορεί να λειτουργήσει καλά στο δικό σας project. Στα πλαίσια αυτής της δραστηριότητας θα μπορούσατε να ξεκινήσετε με ένα icebreaker ώστε να δημιουργήσετε την αίσθηση ενός ασφαλούς και υποστηρικτικού χώρου δημιουργίας.

Οι μέντορες συντονίζουν τους εκπαιδευόμενούς τους ενώ οι δεύτεροι μοιράζονται την εμπειρία τους στην ομάδα και εξερευνούν ιδέες και θέματα για μία ψηφιακή ιστορία. Οι μέντορες μπορούν να αναθέσουν ρόλους σχετικά με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας στο κάθε μέλος της ομάδας και έτσι να ενθαρρύνουν τους συμμετέχοντες να εξερευνήσουν τον χώρο καθώς εργάζονται για την ολοκλήρωση της δραστηριότητας. Αυτό θα βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να εξοικειωθούν με το περιβάλλον. Αν χρειάζεστε μία πιο σύντομη ομαδική δραστηριότητα, τότε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τη δραστηριότητα “διπλώστε το χαλί”. Όλη η ομάδα πρέπει να πετύχει τον ίδιο στόχο, οπότε, η επικοινωνία και η ομαδική εργασία αποτελούν τα κλειδιά για την επιτυχή ολοκλήρωση της δραστηριότητας.

Σχετικά με το CREUS

Το υπόβαθρο του Προγράμματος CREUS

Το CREUS προέκυψε από την ανάγκη να διερευνηθούν και να εγκαθιδρυθούν τρόποι εφαρμογής μη τυπικής πολιτιστικής και καλλιτεχνικής μάθησης με σκοπό την βελτίωση της απασχολησιμότητας των νέων ανθρώπων (16 έως 24 ετών) μέσω της υποστήριξης της ανάπτυξης μεταβιβάσιμων και διατομεακών βασικών δεξιοτήτων όπως οι επικοινωνιακές δεξιότητες, η ανάληψη πρωτοβουλιών και η επιχειρηματικότητα, η πολιτιστική συνειδητοποίηση και έκφραση καθώς και οι κοινωνικές δεξιότητες και οι δεξιότητες πολιτότητας). Το πρόγραμμα θέτει ως προτεραιότητα και εξερευνά την μάθηση μέσω της καθοδήγησης από ομότιμους σε μη συμβατικούς χώρους με τους οποίους συνήθως οι νέοι άνθρωποι δεν συσχετίζουν με την τυπική εκπαίδευση. Το πρόγραμμα καταπιάνεται τόσο με οριζόντιες προτεραιότητες αλλά και τις προτεραιότητες ανά τομέα που αφορούν στην ανάπτυξη συναφών βασικών, διατομεακών δεξιοτήτων (soft skills) που απαιτούνται για την πρόοδό τους στα πλαίσια της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης ή την συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας. Το πρόγραμμα επίσης στοχεύει στην ανάπτυξη νέων μεθοδολογιών σχετικά με βασικές δεξιότητες στο πεδίο της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης με προοπτική την κοινωνική ένταξη των νέων που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης και κατάρτισης (NEETS).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Οι συγκεκριμένοι νέοι (NEETS) είναι και οι επωφελούμενοι του προγράμματος CREUS, το οποίο στοχεύει στην βελτίωση της προσωπικής τους ανάπτυξης και των βασικών δεξιοτήτων διαβίωσης των νέων ανθρώπων (αυτοπεποίθηση, επικοινωνία, ομαδική εργασία, παρουσίαση, επίλυση προβλημάτων, διαχείριση χρόνου, υπευθυνότητα, συμπεριφορά και κίνητρα) ώστε να τους επιτραπεί να δημιουργήσουν το δικό τους δρόμο προς την επίτευξη των στόχων τους και την επιτυχία.

Καθοδήγηση από Ομοτίμους σε Μη Συμβατικούς Χώρους

Στα πλαίσια του CREUS, η καθοδήγηση μεταξύ ομοτίμων (peer mentoring) ορίζεται ως η μάθηση από άτομα παρόμοιου υποβάθρου και η δημιουργία έντονων εμπειριών μέσα από τη συνεργασία και κοινές πρακτικές. Η υπόθεση εργασίας συνίσταται στο ότι ο χώρος είναι σημαντικός παράγοντας ενεργοποίησης της διάδρασης και της ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ μέντορα και καθοδηγούμενου. Στα πλαίσια του CREUS, οι μη συμβατικοί χώροι θεωρούνται ως μία μεταβλητή που μεγιστοποιεί την μαθησιακή εμπειρία ευάλωτων νέων ανθρώπων μέσω της καθοδήγησης από ομοτίμους. Καθώς διάφορες τοποθεσίες δεν συνηθίζεται να συσχετίζονται με την τυπική εκπαίδευση (νεανικές λέσχες, κοινοτικά κέντρα, καταφύγια, χώροι παιχνιδιού, δημαρχεία, εκκλησίες, προσαρμοσμένοι βιομηχανικοί χώροι, μουσεία και γκαλερί τέχνης, ανοιχτοί χώροι, τούνελ, φάρμες, αθλητικά κέντρα), οι μη συμβατικοί χώροι διατηρούν έναν μη τυπικό χαρακτήρα που βοηθά τους νέους ανθρώπους να εμπλακούν και να οικειοποιηθούν τη διαδικασία μάθησης.

Η μεθοδολογίες καθοδήγησης δύνανται να αυξήσουν την αυτοσυνειδησία και την αυτοπεποίθηση, να υποστηρίξουν και να ενισχύσουν την επικοινωνία, να διευκολύνουν τη δικτύωση, να προωθήσουν πρωτοβουλίες, να αναπτύξουν και να ενεργοποιήσουν δεξιότητες που αποτελούν εφόδια των νέων ανθρώπων για την απασχολησιμότητα και τη ζωή τους. Ένα πρόγραμμα επιτυχούς καθοδήγησης θα θέτει ξεκάθαρα προσδοκώμενα αποτελέσματα που θα περιγράφονται ήδη από την έναρξή του και θα στηρίζονται σε μία θεωρία αλλαγής η οποία αντιλαμβάνεται την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων στις οποίες συμμετέχουν μέντορες και καθοδηγούμενοι, σε σχέση πάντα με τις υπάρχουσες ανάγκες. Μία τέτοια θεωρία θα πρέπει να εξετάζει την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων εργασίας, να επεξηγεί την μετρησιμότητα των αποτελεσμάτων και να επεξεργάζεται στοιχεία που βασίζονται στην πρακτική, στη συναφή έρευνα και θεωρία ώστε να συμβαδίζει με τις εκάστοτε ανάγκες, συγκεκριμένα και συνθήκες.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Δεξιότητες όπως η ομαδική εργασία, οι μαθησιακές ικανότητες και η ικανότητα συνεργασίας σε ένα διεπιστημονικό/διατομεακό συγκείμενο είναι πυρηνικές για τον τομέα της καλλιτεχνικής δημιουργίας και μπορούν να αποκτηθούν μέσω πρακτικών καθοδήγησης (mentoring). Η μάθηση στον τομέα της καλλιτεχνικής δημιουργίας συχνά αποκτάται σε πειραματικούς χώρους "όπου το παιχνίδι έχει ισότιμη θέση με την εργασία, όπου διατομεακές ομάδες διαδρούν στα πλαίσια ενός πνεύματος συνεργασίας και όπου οι συμμετέχοντες μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο δημιουργώντας στην πορεία ένα υποστηρικτικό δίκτυο". Ο χώρος μπορεί να ενεργοποιήσει ή αντίθετα, να αποτρέψει την μάθηση εντός της κοινότητας, να επηρεάσει το σύνολο των κοινωνικών διαδράσεων που δύνανται να διευκολύνουν την μάθηση και τη συμμετοχή, τη δημιουργία που έχει νόημα για το σύνολο των συμμετεχόντων και την καθοδήγηση. Το μαθησιακό περιβάλλον και η ένταξη του εκπαιδευομένου στον χώρο είναι σημαντικά για τη διαδικασία της μάθησης, του επηρεασμού των συναισθηματικών αντιδράσεων των εκπαιδευομένων και για την ενίσχυση του κινήτρου και της θέλησης για μάθηση.

Η έρευνα έχει δείξει ότι μέρη και χώροι όπου συγκεντρώνονται νέοι εκτός εργασίας, εκπαίδευσης και κατάρτισης (NEETS) παίζουν ρόλο στη διαιώνιση ή ,αντίθετα, την ανάσχεση της περιθωριοποίησης. Το πρόγραμμα CREUS σκοπεύει να διαμορφώσει μία μεθοδολογία ένταξης στα πλαίσια της οποίας οι μη συμβατικοί χώροι μάθησης (οι οποίοι προσφέρουν κίνητρο στα άτομα, εμπνέουν τη δημιουργικότητα και ενεργοποιούν τη συναισθηματική σύνδεση) επέχουν κεντρικό ρόλο στη διαδικασία της κοινής, βιωματικά αποκτούμενης γνώσης.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Αναλυτικό Πρόγραμμα CREUS

Εισαγωγή

Το αναλυτικό πρόγραμμα θα χαρακτηρίζεται από έντονο αντίκτυπο και μεγάλη μεταβιβαστική αξία, καθώς το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς (ERF) αναφέρει ότι τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. πρέπει να καταβάλουν προσπάθειες που θα διασφαλίσουν ότι η αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση προσφέρει στους νέους ανθρώπους τα μέσα για να αναπτύξουν τις βασικές δεξιότητες σε τέτοιο επίπεδο που θα εξοπλίζονται κατάλληλα για την ενήλικη και εργασιακή ζωή, προσφέροντάς τους έτσι και βάσεις για μάθηση στο μέλλον. Από την άλλη πρέπει να προβλέπονται κατάλληλες συνθήκες μάθησης για μη προνομιούχους νέους. Εντός αυτού του πλαισίου, το αναλυτικό περιεχόμενο θα λειτουργεί τόσο με πολλαπλό τρόπο όσο και με τρόπο που να καλύπτει συγκεκριμένες θεματικές εντός των διάφορων ενοτήτων. Το αναλυτικό πρόγραμμα θα μεταφραστεί με σκοπό την πιλοτική του εφαρμογή στις διάφορες χώρες και με ομάδες που μιλούν διαφορετικές γλώσσες.

Συγκεκριμένοι Στόχοι

Κάθε μία από τις ενότητες περιέχει ένα σύνολο στόχων με συγκεκριμένους τρόπους αξιολόγησης και τύπους στοιχείων που απαιτούνται (π.χ. έγγραφα εργασίας, βίντεο καθοδήγησης, ανατροφοδότηση από ομοτίμους κτλ.). Προτείνεται οι μέντορες ομοτίμων να συγκεντρώνουν τα στοιχεία σε ένα φάκελο ώστε να μπορούν να παρουσιάσουν τον τρόπο με τον οποίο πέτυχαν κάθε έναν από τους μαθησιακούς στόχους.

Ομάδα-Στόχος

Αυτό το αναλυτικό πρόγραμμα απευθύνεται σε όσους εργάζονται ως δημιουργικοί μέντορες ομοτίμων (peer mentors) με νέους ανθρώπους που βρίσκονται εκτός της τυπικής εκπαίδευσης ή δεν συμμετέχουν σε κάποια παραδοσιακή ή τυπική διαδικασία μάθησης. Η καθοδήγηση ομοτίμων λαμβάνει χώρα σε μη συμβατικούς χώρους όπου οι μέντορες ομοτίμων υποστηρίζουν και καθοδηγούν νέους ανθρώπους (τους καθοδηγούμενους) προς την ανάπτυξη δικών τους δεξιοτήτων, αυτοπεποίθησης και ισχυρότερης αυτοεκτίμησης. Οι μέντορες ομοτίμων αξιοποιούν δημιουργικές δραστηριότητες και ευκαιρίες πολιτιστικής μάθησης ως μέσο επίτευξης των παραπάνω. Οι μέντορες ομοτίμων μπορεί στο παρελθόν να διάνυσαν την ίδια πορεία που καλούν τους νέους ανθρώπους να διανύσουν και μπορεί να

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

έχουν βιώσει παρόμοια προβλήματα ή δοκιμασίες. Έτσι, θα λειτουργήσουν ως παραδείγματα για τους νέους ανθρώπους.

Σχεδιασμός του Αναλυτικού Προγράμματος

Το παρόν αναλυτικό πρόγραμμα σχεδιάστηκε με βάση την διαδικασία των “βημάτων” (step procedure) του Smith, M.K. (1996, 2000) που αφορά στην θεωρία και την πρακτική των αναλυτικών προγραμμάτων όπως αυτές περιγράφονται στην εγκυκλοπαίδειά του περί άτυπης εκπαίδευσης. Σε αυτό το έγγραφο, ο Smith περιγράφει τέσσερις τρόπους προσέγγισης της θεωρίας της και της πρακτικής των αναλυτικών προγραμμάτων:

1. Το αναλυτικό πρόγραμμα ως σώμα γνώσεων που πρόκειται να μεταλαμπαδευτούν
2. Το αναλυτικό πρόγραμμα ως απόπειρα επίτευξης συγκεκριμένων στόχων για τους σπουδαστές (το αναλυτικό πρόγραμμα ως σύνολο αποτελεσμάτων)
3. Το αναλυτικό πρόγραμμα ως διαδικασία
4. Το αναλυτικό πρόγραμμα ως πράξη (praxis)

Το “μοντέλο των βημάτων” (step model) καθορίζει την διαδικασία που υποστηρίζει την θεώρηση του αναλυτικού προγράμματος ως ενός συνόλου αποτελεσμάτων (product).

ΒΗΜΑ 1. Διάγνωση αναγκών

ΒΗΜΑ 2. Καθορισμός στόχων

ΒΗΜΑ 3. Επιλογή περιεχομένου

ΒΗΜΑ 4. Οργάνωση περιεχομένου

ΒΗΜΑ 5. Επιλογή μαθησιακών εμπειριών

ΒΗΜΑ 6. Οργάνωση μαθησιακών εμπειριών

ΒΗΜΑ 7. Καθορισμός του τί θα πρέπει να αξιολογηθεί καθώς και των τρόπων/μέσων προς αυτό.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Προαπαιτούμενα για τη Συμμετοχή

- Κάποια προηγούμενη εμπειρία εργασίας με ομότιμους στα πλαίσια ενός προγράμματος καθοδήγησης, εκπαίδευσης ή μάθησης.
- Εμπειρία εργασίας με ομότιμους σε άτυπους/μη συμβατικούς χώρους δημιουργικής μάθησης.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ CREUS: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΜΕΝΟ ΣΕ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Ενότητα 1: Ξεκινώντας την Πορεία

Αυτή η ενότητα καθορίζει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούνται από τον μέντορα κατά τα πρώτα στάδια της διαδικασίας της καθοδήγησης. Συνδυάζει την ανάγκη ο μέντορας να αποκτήσει δεξιότητες και γνώσεις σχεδιασμού και προετοιμασίας σχέσεων στα πλαίσια της καθοδήγησης ομοτίμων, περιλαμβανομένης της προετοιμασίας ενός κατάλληλου μαθησιακού περιβάλλοντος και της ικανότητας να αξιοποιεί διαφορετικά εργαλεία και μεθόδους για να υποστηρίξει τα αρχικά στάδια του ταξιδιού της καθοδήγησης.

Παρακάτω θα βρείτε αναλυτικά τους μαθησιακούς στόχους για κάθε μία από τις τέσσερις ενότητες. Οι στόχοι συνοδεύονται από αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την εμπειρία που περιλαμβάνει κάθε ενότητα. Έτσι υποστηρίζεται περαιτέρω η επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη των μεντόρων κατά την πρακτική στα πλαίσια του CREUS. Επιπλέον, οι τομείς κάθε ενότητας που αφορούν στα προαπαιτούμενα των οκτώ βασικών ικανοτήτων για τη διά βίου μάθηση περιγράφονται στο τέλος κάθε ενότητας. Οι μεντορες αξιοποιούν δημιουργικές δραστηριότητες καθώς και δραστηριότητες και ευκαιρίες πολιτιστικής μάθησης ως μέσο για την επίτευξη αυτού του στόχου. Το παρόν πλαίσιο έχει σχεδιαστεί με σκοπό να είναι ευέλικτο και να μπορεί να αξιοποιηθεί σε άλλα projects καθοδήγησης ομοτίμων.

Μαθησιακοί Στόχοι

Δημιουργία ενός υποστηρικτικού, ενθαρρυντικού και ασφαλούς χώρου μάθησης που προτρέπει στη συμμετοχή στο πρόγραμμα και στη μαθησιακή διαδικασία.

Αξιολόγηση: Ανατροφοδότηση από τον καθοδηγούμενο/ερωτηματολόγια ή βίντεο ή φωτογραφίες από τις συνεδρίες

Προετοιμασία δημιουργικών ευκαιριών σε μη συμβατικούς χώρους με σκοπό να καλυφθούν οι μαθησιακές και αναπτυξιακές ανάγκες των καθοδηγούμενων.

Αξιολόγηση: Παιχνίδι ρόλων ή βίντεο/ φωτογραφίες από τις συνεδρίες

Επίδειξη γνώσεων διαφορετικών τεχνικών και στυλ καθοδήγησης και ικανότητα προσαρμογής του στυλ καθοδήγησης στις ανάγκες του καθοδηγούμενου και του μαθησιακού περιβάλλοντος.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Αξιολόγηση: Παρουσίαση και παιχνίδι ρόλων

Αξιολόγηση και επιλογή των κατάλληλων διαγνωστικών εργαλείων εκτίμησης των προϋπαρχουσών δεξιοτήτων, γνώσεων, στόχων και φιλοδοξιών του καθοδηγούμενου. Καθορισμός του πού ή από ποιόν πρέπει ζητηθεί ειδική υποστήριξη εάν αυτό είναι αναγκαίο.

Αξιολόγηση: Συμπληρωμένα σχέδια και κριτικές χρησιμοποιώντας εργαλεία και παιχνίδι ρόλων

Δημιουργία ενός ατομικού συμφώνου μάθησης (individual learning agreement) όπου ο καθοδηγούμενος καθορίζει το συγκεκριμένο και τις προσδοκίες του από τη μαθησιακή διαδικασία.

Αξιολόγηση: Συμπληρωμένο σύμφωνο μάθησης (IO5) επί του οποίου έχουν συμφωνήσει ο μέντορας και ο καθοδηγούμενος

Σχεδιασμός ενός ατομικού σχεδίου καθοδήγησης με τον καθοδηγούμενο το οποίο καθορίζει ένα πρόγραμμα SMART* στόχων, σχεδιασμένων να υποστηρίξουν την προσωπική ή/και δημιουργική πορεία του καθοδηγούμενου.

Αξιολόγηση: Συμπληρωμένο σχέδιο καθοδήγησης με SMART* στόχους

**SMART: Specific (Συγκεκριμένοι), Measurable (Μετρήσιμοι), Achievable (Επιτεύξιμοι), Relevant (Συναφείς), Time-based (Με βάση χρονοδιάγραμμα)*

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ενότητα 2: Χτίζοντας τη Σχέση

Η παρούσα ενότητα παρέχει στους μέντορες τα θεμέλια για να χτίσουν μία δυνατή σχέση εμπιστοσύνης με τους καθοδηγούμενούς τους. Ο μέντορας αποτελεί παράδειγμα για τον καθοδηγούμενο και πρόκειται να αξιοποιήσει μεθόδους και εργαλεία αποτελεσματικής επικοινωνίας για να αναπτύξει τη σχέση αυτή. Μετά την ολοκλήρωση της παρούσας ενότητας, ο μέντορας, θα έχει αναπτύξει μία επαγγελματική προσέγγιση σχετικά με την καθοδήγηση ομοτίμων που ως κέντρο της θα έχει τον καθοδηγούμενο και θα ως βασικό της στοιχείο την υποστήριξη της επίτευξης των στόχων που ο ίδιος ο καθοδηγούμενος θέτει.

Μαθησιακοί Στόχοι

Αξιοποίηση αποτελεσματικών, διαπροσωπικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων, εμπέδωση εμπιστοσύνης, σεβασμού και εμπιστευτικότητας ως θεμελίων για την εγκαθίδρυση μιας σχέσης με τον καθοδηγούμενο

Αξιολόγηση: Ανατροφοδότηση/ερωτηματολόγια συμπληρωμένα από τους καθοδηγούμενους τα οποία αξιολογούν την αποτελεσματικότητα της καθοδήγησης

Παροχή ευκαιριών στον καθοδηγούμενο να ηγηθεί και να επιδείξει υπευθυνότητα με στόχο την μάθηση και την ανάπτυξή του καθώς και την υποστήριξή της εκ μέρους του κατανόησης των αναγκών του.

Αξιολόγηση: Ηχογραφημένες συζητήσεις με τον καθοδηγούμενο, σύμφωνο μάθησης και σχέδιο καθοδήγησης

Εμπλοκή του καθοδηγούμενου στην επιλογή και παρουσίαση δημιουργικών δραστηριοτήτων οι οποίες αντιστοιχούν στους στόχους καθοδήγησης (mentoring goals) και εμπνέουν, δημιουργούν κίνητρο και πρόκληση.

Αξιολόγηση: Ανατροφοδότηση/ερωτηματολόγια συμπληρωμένα από τον καθοδηγούμενο, σχέδια συνεδριών και ηχογραφημένες συζητήσεις.

Παρουσίαση τρόπων εμπέδωσης εμπιστοσύνης και σεβασμού στα πλαίσια της σχέσης καθοδήγησης.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Αξιολόγηση: Ανατροφοδότηση και ερωτηματολόγια συμπληρωμένα από τον καθοδηγούμενο

Επίδειξη δεξιοτήτων ενεργού ακρόασης του καθοδηγούμενου, επεξήγηση προς τον καθοδηγούμενο του τί κατάλαβε ο μέντορας από τα λεγόμενά του και υποβολή ερωτήσεων εάν οι διευκρινίσεις ή περαιτέρω εξηγήσεις κρίνονται αναγκαίες.

Αξιολόγηση: Παρατήρηση, ηχογραφημένες συζητήσεις και παιχνίδι ρόλων.

Ενότητα 3: Γνωρίζοντας τα προσωπικά όρια και θέτοντάς τα σε άλλους

Μετά την ολοκλήρωση της Ενότητας 3, οι μέντορες θα έχουν αναπτύξει την ικανότητα να επεξεργάζονται κριτικά τα όρια στα πλαίσια της καθοδηγητικής τους πρακτικής και να επεξεργάζονται την πρακτική τους με στόχο να κατανοήσουν τα σημεία της που χρήζουν περαιτέρω ανάπτυξης και εκπαίδευσης.

Μαθησιακοί Στόχοι

Αναγνώριση εκ μέρους του μέντορα του ρόλου που αναλαμβάνει και κατάλληλη παραπομπή του καθοδηγούμενου σε σχετικές υπηρεσίες και υπόδειξη ιδιαίτερων αναγκών. Αξιοποίηση υποστηρικτικής, ευαισθητοποιημένης και εμπιστευτικής προσέγγισης που διατηρεί τις ανάγκες του καθοδηγούμενου στο κέντρο της διαδικασίας.

Αξιολόγηση: Παιχνίδι ρόλων, παραδείγματα καθοδήγησης π.χ. λεπτομέρεις καταγεγραμμένες στο σχέδιο καθοδήγησης ή στο σύμφωνο μάθησης.

Επεξήγηση προς τον καθοδηγούμενο εκ μέρους του μέντορα των προσωπικών του ορίων και διασφάλιση των ορίων αυτών στη διάρκεια της πορείας της καθοδήγησης.

Αξιολόγηση: Σύμφωνο μάθησης το οποίο καθορίζει τους ρόλους μέντορα και καθοδηγούμενου, τις ευθύνες που αναλαμβάνει καθένας τους καθώς και τον κώδικα δεοντολογίας.

Ενίσχυση της αίσθησης ευθύνης του μέντορα ως προς την αξιοποίηση ευκαιριών προσωπικής ανάπτυξης όπου και όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο με σκοπό να ενισχύσει τη διαρκή του μάθηση και να βελτιώσει τις δεξιότητές του.

Αξιολόγηση: Διαρκής επαγγελματική ανάπτυξη ή σχέδιο σταδιοδρομίας, στοιχεία διερεύνησης ευκαιριών μάθησης/εκπαίδευσης ή συμμετοχής σε αυτές.

Αναγνώριση των προσωπικών ορίων των επαγγελματικών δεξιοτήτων εκ μέρους του μέντορα και αναζήτηση υποστήριξης από πιο έμπειρα στελέχη του οργανισμού τους ή άλλους επαγγελματίες που είναι σε θέση να υποστηρίξουν τη μάθηση του καθοδηγούμενου και να ανταποκριθούν στις ανάγκες του πιο αποτελεσματικά.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Αξιολόγηση: Έγγραφα παραπομπής/απεύθυνσης (σε πιο έμπειρο στέλεχος) ή ηχογραφημένη συνομιλία με τον καθοδηγούμενο

Ενότητα 4: Ολοκληρώνοντας την Πορεία της Καθοδήγησης

Οι μέντορες θα αξιολογήσουν κριτικά τον αντίκτυπο των πρακτικών της καθοδήγησης επί των καθοδηγούμενων καθ' όλη τη διάρκεια της πορείας καθοδήγησης, από την αρχή μέχρι το τέλος της.

Μαθησιακοί Στόχοι

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της εμπειρίας καθοδήγησης με τον καθοδηγούμενο και συλλογή εποικοδομητικής ανατροφοδότησης μέσω ερωτηματολογίων ή συζητήσεις, είτε ενώπιος ενώπιω είτε στην ομάδα.

Αξιολόγηση: Συμπληρωμένα ερωτηματολόγια ή ηχογραφημένες συζητήσεις.

Αυτοαξιολόγηση του μέντορα ανατρέχοντας στο σχέδιο καθοδήγησης μαζί με τον καθοδηγούμενο με σκοπό τη διερεύνηση του εάν οι προσδοκίες του καλύφθηκαν και εάν οι στόχοι έχουν επιτευχθεί.

Αξιολόγηση: Αυτοαξιολόγηση και ανατροφοδότηση (ερωτηματολόγια κτλ.)

Αυτοαξιολόγηση του μέντορα ανατρέχοντας στο ατομικό σύμφωνο μάθησης μαζί με τον καθοδηγούμενο με σκοπό τη συζήτηση του εάν οι προσδοκίες του καλύφθηκαν και εάν οι στόχοι έχουν επιτευχθεί. Παροχή εποικοδομητικής ανατροφοδότησης και αξιολόγηση του τί παραπάνω έμαθε ο καθοδηγούμενος σε σχέση πάντα με τους στόχους που έχουν τεθεί στο σύμφωνο μάθησης.

Αξιολόγηση: Αυτοαξιολόγηση και ανατροφοδότηση (ερωτηματολόγια κτλ.), σύμφωνο μάθησης

Παροχή εποικοδομητικής ανατροφοδότησης σχετικά με το τί παραπάνω έμαθε ο καθοδηγούμενος σε σχέση πάντα με τους στόχους που έχουν τεθεί από το σχέδιο καθοδήγησης.

Αξιολόγηση: Αυτοαξιολόγηση καθοδηγούμενου, ηχογραφημένη συζήτηση, σχέδιο καθοδήγησης, σύμφωνο μάθησης.

Σκιαγράφηση ενός ρεαλιστικού σχεδίου διαρκούς επαγγελματικής ανάπτυξης με βάση την ανατροφοδότηση από τον καθοδηγούμενο και άλλους. Το σχέδιο αυτό θα καθορίζει βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους SMART (βλ. παραπάνω) στόχους σε σχέση με την πρακτική καθοδήγησης που εφάρμοσε ο μέντορας.

Αξιολόγηση: Αντίγραφο σχεδίου διαρκούς επαγγελματικής ανάπτυξης που θέτει στόχους και τρόπους επίτευξής τους.

Ενότητα 1: Ξεκινώντας την Πορεία

Γνώσεις	Δεξιότητες	Ικανότητες
Γνώσεις σχετικά με τις συναφείς πολιτικές και διαδικασίες του/των οργανισμού/ών που καθορίζουν τους όρους εργασίας με νέους ανθρώπους σε ένα μαθησιακό περιβάλλον (περιλαμβανομένων των κανόνων προστασίας, υγιεινής και ασφάλειας) Θεμελιώδεις γνώσεις σχετικά με τη συμβουλευτική και βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την καθοδήγηση νέων ανθρώπων	Ικανότητα εφαρμογής συναφών νομοθεσιών, πολιτικών και διαδικασιών που αφορούν στην εργασία του μέντορα	Ανάληψη ευθύνης ανάπτυξης εις βάθος κατανόησης σχετικών νομοθεσιών, πολιτικών και διαδικασιών και καθορισμός του ποιός είναι συναφείς με το εκάστοτε μαθησιακό περιβάλλον και την διαδικασία καθοδήγησης
Ταυτοποίηση ενός ευρέως φάσματος τεχνικών και δραστηριοτήτων καθοδήγησης που θα υποστηρίξουν την μάθηση του καθοδηγούμενου	Ανάπτυξη μίας ευέλικτης προσέγγισης σχετικά με την καθοδήγηση (mentoring) και προσαρμογή προσωπικού καθοδηγητικού στυλ με σκοπό την κάλυψη των αναγκών του καθοδηγούμενου Ανάπτυξη ηγετικών δεξιοτήτων και ανάδειξη του	Αξιολόγηση και σχεδιασμός διαφόρων τύπων δραστηριοτήτων δημιουργικής μάθησης και επιλογή εκείνων που θα υποστηρίξουν αποτελεσματικά την προσωπική, δημιουργική και επαγγελματική ανάπτυξη του καθοδηγούμενου.

	μεντορα ως θετικού παραδείγματος για τον καθοδηγούμενο Επίδειξη ικανότητας αναστοχασμού επί της ασκούμενης πρακτικής εκ μέρους του μέντορα	Ανάληψη ευθύνης προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης Δημιουργία δικτύου ομοτίμων και επαγγελματιών που θα υποστηρίξουν και δυνητικά θα προωθήσουν περαιτέρω την μάθηση και την ανάπτυξη του καθοδηγούμενου
Γνώσεις σχετικά με διάφορα διαγνωστικά εργαλεία καθώς και του σκοπού και της εφαρμογής τους κατά την αρχική αξιολόγηση του καθοδηγούμενου Περιγραφή του σκοπού του συμφώνου μάθησης και του σχεδίου καθοδήγησης	Αξιολόγηση και επιλογή κατάλληλων μεθόδων και εργαλείων που θα υποστηρίξουν την αρχική φάση της διαδικασίας καθοδήγησης. Σχεδιασμός ενός ατομικού συμφώνου μάθησης που θα περιγράφει τις προσδοκίες του καθοδηγούμενου Δημιουργία ενός σχεδίου καθοδήγησης που θα περιλαμβάνει SMART ή αντίστοιχους (βλ. παραπάνω) στόχους που θα υποστηρίξουν την επαγγελματική, δημιουργική ή/και προσωπική ανάπτυξη του καθοδηγούμενου.	Διεξαγωγή μίας αρχικής αξιολόγησης αξιοποιώντας εργαλεία, σχέδια και μεθόδους για την εκτίμηση των υπάρχοντων δεξιοτήτων και γνώσεων του καθοδηγούμενου και συζήτηση/συμφωνία επί των στόχων και των φιλοδοξιών του. Ανάληψη ευθύνης συμπλήρωσης των σχετικών εγγράφων που στόχο έχουν να υποστηρίξουν του στόχους και τις επιδιώξεις του καθοδηγούμενου καθώς και την ίδια την διαδικασία καθοδήγησης.
Αναγνώριση της σημασίας του μαθησιακού περιβάλλοντος σε σχέση με την μαθησιακή διαδικασία και της εμπλοκής του καθοδηγούμενου σε αυτή τη διαδικασία	Διαμόρφωση χώρου δημιουργίας που θα ενθαρρύνει την δημιουργική και πολιτιστική έκφραση καθώς και τον αλληλοσεβασμό στα πλαίσια ενός ενταξιακού και ανοικτού μαθησιακού περιβάλλοντος.	Δημιουργία ενός ενθαρρυντικού και υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος όπου ο καθοδηγούμενος θα μπορεί να μάθει με ένα ρυθμό που του ταιριάζει και όπου θα ενθαρρύνεται να μοιραστεί δημιουργικές ιδέες ως υποκείμενο και ως τμήμα της ομάδας Δημιουργία ενός μαθησιακού περιβάλλοντος που θα προάγει την πολιτισμική /διαπολιτισμική κατανόηση και θα

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

		αναδεικνύει την πολιτισμική διαφορετικότητα
--	--	--

Χαρτογραφώντας τις Βασικές Ικανότητες για τη Διά Βίου Μάθηση: Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς

Ατομικές και κοινωνικές δεξιότητες και δεξιότητα μάθησης, συγκεκριμένα “ικανότητα να διαχειρίζεσαι τη μάθηση και την σταδιοδρομία σου” και “ικανότητα να γνωρίζεις τις προσωπικές προτιμήσεις σχετικά με τις στρατηγικές μάθησης, αναπτυξιακές ανάγκες και διαφορετικούς τρόπους για να αναπτύξεις τις ικανότητες και να αναζητάς εκπαίδευση, κατάρτιση και ευκαιρίες σταδιοδρομίας καθώς και καθοδήγησης ή διαθέσιμη υποστήριξη”

Ικανότητα πολιτιστικής αυτοσυνειδησίας και έκφρασης ,συγκεκριμένα: “σεβασμός προς την διαφορετικότητα και την πολιτιστική έκφραση” και “επίδειξη θέλησης για συμμετοχή σε πολιτιστικές εμπειρίες”

Ερωτήσεις προς μέντορες που εργάζονται με καθοδηγούμενους σε μη συμβατικούς χώρους

Ποια είναι η σημασία του μαθησιακού περιβάλλοντος στα πλαίσια του Προγράμματος CREUS;

Με ποιους τρόπους καθορίζει το μαθησιακό περιβάλλον το περιεχόμενο και την υλοποίηση μιας διαδικασίας μάθησης;

**Ενότητα 2: Χτίζοντας τη Σχέση - Αποτελεσματική Επικοινωνία και Προαγωγή
Αμοιβαίας Εμπιστοσύνης και Σεβασμού**

Γνώσεις	Δεξιότητες	Ικανότητες
Γνώση μεθόδων και προσεγγίσεων που μπορούν να αξιοποιηθούν για την εμπέδωση εμπιστοσύνης και σεβασμού μεταξύ του μέντορα και των καθοδηγούμενων αλλά και μεταξύ των καθοδηγούμενων Περιγραφή του νοήματος της προσέγγισης που θέτει στο επίκεντρο τους νέους	Ενθάρρυνση του καθοδηγούμενου όπως αναπτύξει αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση Δημιουργία ευκαιριών μάθησης και ανάπτυξης που ενισχύουν τον καθοδηγούμενο Ανάπτυξη των διαπροσωπικών δεξιοτήτων του καθοδηγούμενου μέσω ομαδικών δραστηριοτήτων και ομαδικής εργασίας	Αξιολόγηση και επιλογή σχετικών μεθόδων και προσεγγίσεων για τη δημιουργία αποτελεσματικής σχέσης με τον καθοδηγούμενο η οποία θα εμπνέεται από αμοιβαία εμπιστοσύνη και σεβασμό Εφαρμογή κατά την διαδικασία καθοδήγησης προσεγγίσεων που θέτουν στο επίκεντρο τους νέους ανθρώπους
Γνώσεις σχετικά με διαφορετικά στυλ και δημιουργικές δραστηριότητες που θα υποστηρίξουν την μάθηση και την ανάπτυξη του καθοδηγούμενου	Κριτικός αναστοχασμός επί του ποιά μαθησιακά στυλ και ποιές δημιουργικές δραστηριότητες παρέχουν κίνητρο στον καθοδηγούμενο και εφαρμογή αυτών κατά τη διάρκεια στην πράξη της καθοδηγητικής διαδικασίας Καθορισμός του πότε πρέπει ο μέντορας να ηγηθεί και πότε να αφήνει χώρο στον καθοδηγούμενο να ηγηθεί αυτός σε μία δεδομένη συγκυρία	Προσαρμογή δραστηριοτήτων με σκοπό να ταιριάξουν με το μαθησιακό στυλ του καθοδηγούμενου και παροχή ευκαιριών στον καθοδηγούμενο ώστε να επιλέξει καθώς και ευκαιρίες συμμετοχής κατά την επιλογή των προσεγγίσεων. Ανάληψη ευθύνης μάθησης εκ μέρους του μέντορα Ανάληψη ευθύνης δημιουργίας μίας κοινότητας

		μάθησης και ενός περιβάλλοντος εντός του οποίου οι ομότιμοι θα ενθαρρύνονται να μάθουν ο ένας από τον άλλο και να δημιουργήσουν δίκτυα
Αναγνώριση ευκαιριών εμπέδωσης δεσμού με τον καθοδηγούμενο	Ενθάρρυνση του καθοδηγούμενου να αναλάβει τα ηνία της μάθησης και της ανάπτυξής του Αξιολόγηση της μεθόδου επικοινωνίας που είναι κατάλληλη σε μία δεδομένη κατάσταση Αξιοποίηση ερωτηματολογίων ανοικτού τύπου και ενεργός ακρόαση κατά την επικοινωνία με τον καθοδηγούμενο. Αξιολόγηση του πότε είναι απαραίτητο να τεθούν ερωτήσεις στον καθοδηγούμενο για να διαπιστωθεί η εκ μέρους του κατανόηση της διαδικασίας.	Διασφάλιση του ότι η επικοινωνία έχει ως επίκεντρο την δημιουργική, προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη καθώς και τις ανάγκες και στόχους του καθοδηγούμενου Ανάληψη ευθύνης ώστε τα κανάλια επικοινωνίας να διατηρούνται ανοικτά ανά πάσα στιγμή και διασφάλιση του αμφίδρομου, ανοικτού και ειλικρινή χαρακτήρα της επικοινωνίας
Αναγνώριση ενδείξεων αναποτελεσματικής ή ανεπιθύμητης επικοινωνίας. Π.χ. σε περίπτωση που ο καθοδηγούμενος βιώνει έντονα συναισθήματα ή στρες	Ερμηνεία του ακριβούς περιεχομένου της λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας όπως η οπτική επαφή, ο τόνος, οι εκφράσεις του προσώπου και η γλώσσα του σώματος Επίδειξη ενεργού ακρόασης Αξιοποίηση τεχνικών καθρεπτικής επικοινωνίας και εμπέδωση εγγύτητας με τον καθοδηγούμενο Αξιοποίηση ψηφιακής τεχνολογίας ως μεθόδου επικοινωνίας όπου αυτό είναι κατάλληλο με σκοπό	Περιγραφή διαφόρων μεθόδων επικοινωνίας και αξιολόγηση της καταλληλότητας διαφορετικών μεθόδων για μία συγκεκριμένη κατάσταση Επιλογή κατάλληλων λεκτικών και μη λεκτικών μεθόδων επικοινωνίας

	την εμπλοκή του ίδιου του καθοδηγούμενου στην μάθηση και ανάπτυξή τους	
Γνώσεις σε σχέση με συγκεκριμένες νομοθεσίας και κανονισμούς που αφορούν στην αξιοποίηση διαφόρων ψηφιακών τεχνολογιών		

Χαρτογραφώντας τις Βασικές Ικανότητες για τη Διά Βίου Μάθηση: Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς
Δεξιότητες αλφαριθμητισμού, συγκεκριμένα “τα άτομα πρέπει να διαθέτουν δεξιότητες επικοινωνίας τόσο προφορικά όσο και γραπτά στα πλαίσια διαφορετικών συγκειμένων και να παρακολουθούν και να προσαρμόζουν την επικοινωνία τους στις απαιτήσεις του εκάστοτε συγκειμένου” και “μία θετική στάση απέναντι στον αλφαριθμητισμό περιλαμβάνει την διάθεση του ατόμου να δεχθεί κριτική και να συμμετάσχει σε έναν επικοινωνιακό διάλογο, την εκτίμηση προς αισθητικές αξίες και ένα ενδιαφέρον για διάδραση με άλλα άτομα.” Ψηφιακές δεξιότητες, συγκεκριμένα “τα άτομα πρέπει να κατανοούν το πώς οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να υποστηρίξουν την επικοινωνία, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία και να είναι εν γνώσει των σχετικών, ευκαιριών, περιορισμών, του αντίκτυπου και των κινδύνων.” Προσωπικές/κοινωνικές δεξιότητες και δεξιότητες μάθησης, συγκεκριμένα “το να διαχειρίζεται κανείς την μάθηση και τη σταδιοδρομία του.”

Ερωτήσεις προς μέντορες που εργάζονται με καθοδηγούμενους σε μη συμβατικούς χώρους
Η χρήση μη συμβατικών χώρων μάθησης επηρεάζει -θετικά ή αρνητικά- την ένταση και το επίπεδο της συμμετοχής των καθοδηγούμενων και τον ενθουσιασμό τους απέναντι στη διαδικασία καθοδήγησης; Αν όχι, γιατί; Αν ναι, πως και γιατί;
Πως αντιδρά ο καθοδηγούμενος απέναντι στον χώρο;
Πως αντιδρά ο μέντορας απέναντι στον χώρο;
Πως επηρεάζει ένα μη συμβατικό σκηνικό/χώρος τις σχέσεις που δομούνται στα πλαίσια μία διαδικασίας καθοδήγησης;

Ενότητα 3: Γνωρίζοντας τα προσωπικά όρια και θέτοντάς τα σε άλλους

Γνώσεις	Δεξιότητες	Ικανότητες
Καθορισμός των προσωπικών ορίων σε σχέση με τη διαδικασία καθοδήγησης	Αξιολόγηση επαγγελματικών και προσωπικών ορίων σε σχέση με τη διαδικασία καθοδήγησης και συμμόρφωση με σχετικές νομοθεσίες και κώδικες που αφορούν στην πρακτική του μέντορα.	Ανάληψη ευθύνης σχετικά με την αναγνώριση προσωπικών ορίων εντός της διαδικασίας καθοδήγησης. Παραπομπή του καθοδηγούμενου στις κατάλληλες εξειδικευμένες υπηρεσίες όταν τα όρια των ρόλων ξεπερνιούνται Αναγνώριση του κατάλληλου της παραπομπής του καθοδηγούμενου σε κάποιον εξωτερικό παράγοντα π.χ. κάποιον ανώτερο ή πιο έμπειρο μέντορα ή συνάδελφο Κατανόηση του ενδεχόμενου αντικτύπου ή κινδύνου που ενέχει η παροχή λανθασμένης ή αναποτελεσματικής καθοδήγησης ή συμβουλών προς τον καθοδηγούμενο και γνώση του πότε πρέπει να αναζητηθεί υποστήριξη
Ταυτοποίηση συγκεκριμένων μαθησιακών ή αναπτυξιακών ευκαιριών προκειμένου ο μέντορας να βελτιώσει την πρακτική του	Αξιολόγηση των επαγγελματικών και προσωπικών ορίων εκ μέρους του μέντορα υιοθετώντας μία ειλικρινή, αντικειμενική και κριτική	Ανάληψη ευθύνης ώστε να διασφαλιστεί ότι ο καθοδηγούμενος κατανοεί τα προσωπικά του όρια και ότι ως μέντορας ομοτίμων είναι συστηματικός ως προς την

Προληπτική αναζήτηση ευκαιριών με σκοπό την αύξηση της γνώσης και της αυτοσυνειδησίας που με τη σειρά τους θα υποστηρίξουν την απόδοση της διαδικασίας καθοδήγησης	προσέγγιση εκτίμησης των προσωπικών του δεξιοτήτων Αναφορά στις προτεινόμενες από το Πρόγραμμα CREUS πηγές με σκοπό την υποστήριξη της προσωπικής μάθησης και ανάπτυξη ευκαιριών μάθησης για τον καθοδηγούμενο	τήρησή τους Ανάληψη ευθύνης ώστε να αναζητηθούν και να αξιοποιηθούν ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης που υποστηρίζουν την προσωπική διαρκή μάθηση και ανάπτυξη
Αναγνώριση της ενδεχόμενης ασάφειας που μπορεί να προκύψει όσον αφορά στα όρια μεταξύ μέντορα και καθοδηγούμενου και η οποία μπορεί να οφείλεται σε έλλειψη γνώσεων, εμπειρίας και επαγγελματικών δεξιοτήτων	Αναγνώριση της κατάλληλης στιγμής αναγνώρισης ενός εμποδίου ή ζητήματος προς επίλυση που άπτεται της διαδικασίας καθοδήγησης ή της σχέσης μέντορα-καθοδηγούμενου ή καθοδηγούμενου προς καθοδηγούμενο και αξιολόγηση/εκτίμηση επιλογών επίλυσης του προβλήματος	
	Ικανότητα μάθησης από μία δοκιμασία ή προβληματική και δύσκολη κατάσταση και εφαρμογή καινοτόμων λύσεων	

Χαρτογραφώντας τις Βασικές Ικανότητες για τη Διά Βίου Μάθηση: Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς

Προσωπικές/κοινωνικές δεξιότητες και δεξιότητες μάθησης, συγκεκριμένα “το να γνωρίζει κανείς τις προσωπικές του προτιμώμενες στρατηγικές μάθησης, τις ανάγκες ανάπτυξης των δεξιοτήτων του και διάφορους τρόπους ανάπτυξης δεξιοτήτων και διερεύνησης ευκαιριών εκπαίδευσης, κατάρτισης και σταδιοδρομίας καθώς και καθοδήγησης και διαθέσιμης υποστήριξης” και “ικανότητα αναγνώρισης και καθορισμού στόχων καθώς και δημιουργίας κινήτρων εκ μέρους του ατόμου για τον εαυτό του” και “επιθυμία του ατόμου να εφαρμόσει προηγούμενες μαθησιακές εμπειρίες και εμπειρίες ζωής και περιέργεια προς αναζήτηση ευκαιριών μάθησης και ανάπτυξης στα πλαίσια διάφορων συγκειμένων της ζωής”.

Ερωτήσεις προς μέντορες που εργάζονται με καθοδηγούμενους σε μη συμβατικούς χώρους

Με ποιο/ους τρόπο/ους περιορίζει ή υποστηρίζει ένας μη συμβατικός χώρος την ικανότητα του μέντορα ως προς τον καθορισμό ορίων ;

Με ποιο τρόπο ο μέντορας διατηρεί τα προσωπικά και επαγγελματικά του όρια σε ένα μη τυπικό ή μη συμβατικό περιβάλλον μάθησης;

Ενότητα 4: Ολοκληρώνοντας την Πορεία της Καθοδήγησης

Γνώσεις	Δεξιότητες	Ικανότητες
Συζήτηση με τον καθοδηγούμενο επί των δεξιοτήτων, των γνώσεων, της εμπειρίας και των δεξιοτήτων που αναπτύχθηκαν στη διάρκεια της πορείας της καθοδήγησης	Δημιουργία ενός ασφαλούς και υποστηρικτικού χώρου ώστε ο καθοδηγούμενος να αναστοχαστεί επί της διαδικασίας της καθοδήγησης και να αναγνωρίσει τα επιτεύγματά του.	Αναγνώριση του σημείου πέραν του οποίου ο καθοδηγούμενος διαθέτει προσωπικό, συναισθηματικό και επαγγελματικό κεφάλαιο για να συνεχίσει ένα ταξίδι αυτοβελτίωσης αυτόνομα
Αναστοχασμός εκ μέρους του μέντορα σε σχέση με την ατομική του επίδοση προκειμένου να εντοπίσει στιγμές ή καταστάσεις διάδρασης κατά τις οποίες κάποιος ζήτημα που προέκυψε σε σχέση με τον καθοδηγούμενο θα μπορούσε να έχει προσεγγιστεί διαφορετικά ή πιο αποτελεσματικά	Αξιολόγηση εκ μέρους του μέντορα προσωπικών δυνατών στοιχείων και αδυναμιών και παρουσίαση μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση της πρακτικής που εφάρμοσε Ανάλυση του αντίκτυπου που η παρασχεθείσα καθοδήγηση είχε επί ενός συγκεκριμένου ατόμου που δέχθηκε την καθοδήγηση	Ανάληψη ευθύνης ώστε ο μέντορας να διεξαγάγει αυτοξιολόγηση στο τέλος της διαδικασίας
Συζήτηση με τον καθοδηγούμενο επί της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας καθοδήγησης ανατρέχοντας στους στόχους, τις επιδιώξεις και στις προσωπικές και επαγγελματικές φιλοδοξίες του καθοδηγούμενου όπως αυτές περιεγράφησαν στο σύμφωνο μάθησης και στο	Συγκέντρωση προφορικής και γραπτής ανατροφοδότησης από τον καθοδηγούμενο. Αξιολόγηση του κατά πόσο ο καθοδηγούμενος είναι συναισθηματικά, επαγγελματικά και προσωπικά έτοιμος να συνεχίσει την πορεία	Εκπλήρωση των καθηκόντων του ρόλου του μέντορα όπως αυτοί περιγράφονται τόσο στους κώδικες ασκούμενης πρακτικής και δεοντολογίας του οργανισμού όσο και στο σχέδιο καθοδήγησης και στο ατομικό σύμφωνο μάθησης

σχέδιο καθοδήγησης και κατάληξη σε συμπέρασμα επί του εάν οι συγκεκριμένες καλύφθηκαν	ανάπτυξής του εκτός του συγκεκριμένου πλαισίου καθοδήγησης. Παροχή θετικής και επικοινωνιακής ανατροφοδότησης προς τον καθοδηγούμενο	

Χαρτογραφώντας τις Βασικές Ικανότητες για τη Διά Βίου Μάθηση: Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς
Προσωπικές/κοινωνικές δεξιότητες και δεξιότητες μάθησης , συγκεκριμένα “το να γνωρίζει κανείς τις προσωπικές του προτιμώμενες στρατηγικές μάθησης, τις ανάγκες ανάπτυξης των δεξιοτήτων του και διάφορους τρόπους ανάπτυξης δεξιοτήτων και διερεύνησης ευκαιριών εκπαίδευσης, κατάρτισης και σταδιοδρομίας καθώς και καθοδήγησης και διαθέσιμης υποστήριξης” και “ικανότητα αναγνώρισης και καθορισμού στόχων καθώς και δημιουργίας κινήτρων εκ μέρους του ατόμου για τον εαυτό του” και “επιθυμία του ατόμου να εφαρμόσει προηγούμενες μαθησιακές εμπειρίες και εμπειρίες ζωής και περιέργεια προς αναζήτηση ευκαιριών μάθησης και ανάπτυξης στα πλαίσια διάφορων συγκειμένων της ζωής”.

Ερωτήσεις προς μέντορες που εργάζονται με καθοδηγούμενους σε μη συμβατικούς χώρους
Με ποιο τρόπο η εμπλοκή του καθοδηγούμενου σε ένα πλαίσιο μάθησης σε μη συμβατικό χώρο τον βοήθησε να αναπτύξει αυτοπεποίθηση, αυτοσυνειδησία και αυτοεκτίμηση;
Ενθάρρυνε ο χώρος την δημιουργικότητα του καθοδηγούμενου;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Εργαλεία και Μέσα διαθέσιμα για Καθοδήγηση Ομοτίμων

Σε αυτό το τελευταίο τμήμα του Οδηγού θα βρείτε συνδέσμους (links) μίας ποικιλίας εργαλείων και μέσων. Μία σύντομη περιγραφή του καθενός από αυτά θα συνοδεύει τον σύνδεσμο με σκοπό να βοηθήσει όσους τα αξιοποιούν να εντοπίσουν γρήγορα τα μέσα που τους ενδιαφέρουν σε σχέση με το δικό τους project.

Δραστηριότητες CREUS και Ασκήσεις για Μέντορες Ομοτίμων και Μέντορες

Οι συγκεκριμένες φόρμες (templates) παρουσιάζουν τις δραστηριότητες που κάθε εταίρος του Προγράμματος CREUS υλοποιεί στο δικό του συγκείμενο. Αυτές οι δημιουργικές δραστηριότητες και projects έχουν σχεδιαστεί προκειμένου να υλοποιούνται σε μη συμβατικούς χώρους και περιβάλλοντα άτυπης μάθησης με νέους ανθρώπους, αξιοποιώντας ως μαθησιακό μοντέλο την καθοδήγηση ομοτίμων.

Οπτικοποιημένοι Οδηγοί για Μέντορες Ομοτίμων

Ο Οπτικοποιημένος Οδηγός CREUS παρέχει στους μέντορες ομοτίμων μία σύντομη επισκόπηση των δεξιοτήτων και των εργαλείων που απαιτούνται προκειμένου κάποιος να γίνει ένας αποτελεσματικός μέντορας ομοτίμων. Οι οδηγοί επίσης παρουσιάζουν έναν αριθμό σεναρίων ή καταστάσεων που ενδεχομένως προκύψουν σε ένα περιβάλλον καθοδήγησης ομοτίμων. Αυτά τα σενάρια ενθαρρύνουν τον μέντορα ομοτίμων να αναστοχαστεί επί του πώς οι καθοδηγούμενοί του θα επεξεργάζονταν κάθε δεδομένο σενάριο. Παρά το γεγονός ότι το περιεχόμενο του Οδηγού είναι συνδεδεμένο με την διάρθρωση του προγράμματος μάθησης σε ενότητες, ωστόσο, οι οδηγοί δεν ταυτίζονται απολύτως με τις ενότητες αλλά είναι σχεδιασμένοι με τέτοιο τρόπο ώστε οι μέντορες ομοτίμων να βοηθηθούν στο να επικεντρωθούν στις διάφορες φάσεις της πορείας της καθοδήγησης και να παράσχουν κάποια βασικά εργαλεία και τεχνικές που μπορούν να ενταχθούν ή να προσαρμοστούν στην δική τους πρακτική σε κάθε βήμα της πορείας αυτής. Αυτοί οι οδηγοί μπορούν να χρησιμοποιηθούν μία ευκαιρία ανανέωσης των δεξιοτήτων και των γνώσεων των μεντόρων ομοτίμων ή ως εργαλείο υποστήριξης της προετοιμασίας για την πορεία της καθοδήγησης με τον καθοδηγούμενο.

Βασικές Ικανότητες για τη Διά Βίου Μάθηση

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Το έγγραφο των Βασικών Ικανοτήτων για τη Διά Βίου Μάθηση μπορείτε να το βρείτε [εδώ](https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en): <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en>. Το έγγραφο αυτό ενημερώνει τις συστάσεις του 2006 σχετικά με τις βασικές ικανότητες. Αυτό το έγγραφο παρέχει ένα χρήσιμο εργαλείο για επαγγελματίες που χρησιμοποιούν τις βασικές ικανότητες ως θεμέλιο για projects και προγράμματα όπως το CREUS.

Οι Βασικές Ικανότητες για τη Διά Βίου Μάθηση περιλαμβάνουν 8 βασικές ικανότητες:

- Ικανότητα αλφαριθμητισμού
- Ικανότητα γλωσσολογίας
- Ικανότητα στα μαθηματικά, την επιστήμη, την τεχνολογία και την μηχανική
- Ψηφιακή Ικανότητα
- Προσωπικές/κοινωνικές ικανότητες και ικανότητα μάθησης
- Ικανότητα πολιτότητας
- Επιχειρηματική ικανότητα
- Ικανότητα πολιτιστικής αυτοσυνειδησίας και έκφρασης

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως σε αυτόν τον οδηγό, οι βασικές ικανότητες έχουν ενταχθεί ή χαρτογραφηθεί μέσα από τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την εξειδίκευση που περιλαμβάνουν οι τέσσερις ενότητες στο διαρθρωμένο πρόγραμμα μάθησης. Στο τέλος κάθε ενότητας είναι δυνατό να ταυτοποιηθεί το συγκεκριμένο πεδίο που αφορά στο εκάστοτε τμήμα των οκτώ βασικών ικανοτήτων. Το έγγραφο των βασικών ικανοτήτων παρέχει πιο λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις δεξιότητες, τις γνώσεις και τις στάσεις που σχετίζονται με κάθε ικανότητα.

Youthpass

Το Youthpass είναι άρρηκτα βασισμένο στις αρχές της μη τυπικής εκπαίδευσης και μάθησης. Είναι ένα εργαλείο που θέτει σε εφαρμογή τις Βασικές Ικανότητες για την Διά Βίου Μάθηση. Ο **Οδηγός Youthpass** επεξηγεί με λεπτομέρεια πώς πρέπει να χρησιμοποιηθεί το Youthpass προκειμένου να πιστοποιηθούν δραστηριότητες όπως αυτές στις οποίες εμπλέκονται οι μέντορες ομοτίμων στα πλαίσια του Προγράμματος CREUS.

Talent Matching Europe: Διαγνωστικά Εργαλεία Δεξιοτήτων

Οι εταίροι του Προγράμματος CREUS Mulab, Collage Arts και Rinova εργάστηκαν με άλλους Ευρωπαίους εταίρους στα πλαίσια του προγράμματος Talent Matching Europe. Οι εταίροι δημιούργησαν ένα συνεκτικό σύνολο εργαλείων και μέσων για μέντορες ομοτίμων, μία εργαλειοθήκη και καθοδηγητικό υλικό για την αξιολόγηση των αρχικών αναγκών των καθοδηγούμενων που θέλουν να εμπλακούν σε δημιουργικές δραστηριότητες. Στο πλαίσιο του Προγράμματος CREUS καθώς και του παρόντος οδηγού, οι εταίροι του Προγράμματος είναι τώρα σε θέση να χρησιμοποιήσουν τα Διαγνωστικά Εργαλεία Δεξιοτήτων που δημιούργησαν οι εταίροι του Προγράμματος Talent Matching Europe με σκοπό να

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

υποστηρίζουν την μάθηση και την ανάπτυξη των μεντόρων ομοτίμων στα πλαίσια του CREUS αλλά και εκτός αυτού.

Άλλα Πρακτικά Μέσα και Σύνδεσμοι

- Το EARS Listening Model που χρησιμοποιείται στα πλαίσια πρακτικών που εφαρμόζονται σε διαδικασίες καθοδήγησης και έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίξει την ανάπτυξη των δεξιοτήτων ακρόασης
- Φύλλα Εργασίας Καθοδήγησης (Mentoring Worksheets) και Φόρμες Σχεδίων Καθοδήγησης Princes Trust (Mentoring Plan Templates Princes Trust)
- Εγχειρίδιο για Μέντορες του Talent Matching

Πηγές

- Talent Matching Europe - Διαγνωστικό Εργαλείο Δεξιοτήτων (Diagnostic Skills Check Tool): <https://bit.ly/2ltERmq>
- Οδηγός Youthpass: <https://bit.ly/1Mfgwlg>
- Δραστηριότητες και ασκήσεις για Μέντορες Ομοτίμων και Καθοδηγητές: <https://bit.ly/2IXRxCf>
- Οπτικοποιημένος Οδηγός Αναφορών CREUS (CREUS Visual reference Guide) <https://bit.ly/2IY3CHA>
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή: <https://bit.ly/1nYq3Hm>

Συντελεστές και δήλωση αποποίησης ευθύνης

Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε από του εταίρους του Προγράμματος “CREUS: Developing & Nurturing the Vocational Transversal Skills of Disadvantaged Young People through Creative, Non-formal Learning in Unconventional Spaces”. Την επιμέλεια ανέλαβε η κα Elizabeth Appleby από τον οργανισμό Collage Arts.

Το έγγραφο παρήχθη με την οικονομική υποστήριξη του Erasmus+ Programme Key Action 2, Strategic Partnerships της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Την αποκλειστική ευθύνη για το περιεχόμενο του φέρει ο συγγραφέας και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αυτό αντανakλά τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επιμελήτρια

Elizabeth Appleby Collage Arts

Συντελεστές

Preeti Dasgupta, Martina Cipolletti, Elizabeth Appleby Collage Arts, UK

Trevor Burgess, Michele De Vito Rinova, UK

Enzo Pellegrini, Erica de Martini Mulab, Italy

Maribel Coco Perez, Saskia Kettelerij Rozet, The Netherlands

Sofia Leitao, Anca Clivet Hope For Children, Cyprus

Βάσω Αναστασοπούλου, Μαρία Κουτίβα Dimitra, Greece

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Noemi Alese, Alessio Vagaggini, Andrea Tavella ERIFO, Italy

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ είναι μία αδάμαστη και εγγενής ανθρώπινη τάση, από την οποία οι οικονομίες έχουν πολλά ακόμα να επωφεληθούν. Μπορεί να συμβάλει στην ευημερία, στην πολιτιστική ανταλλαγή και την κοινωνική δικαιοσύνη. Η δημιουργικότητα είναι η πλήρης έμπνευσης ενέργεια και γνώση που κινητοποιεί πολλά άτομα, συμπεριλαμβανομένων των νέων ανθρώπων και των γυναικών, προς την ανάληψη εγχειρημάτων από τα οποία προκύπτει το όραμα της μελλοντικής μεταμόρφωσης των κοινωνιών τους.² (“Creative industries for youth: unleashing potential and growth”, United Nations Industrial Development Organization, 2013)

² Σ.Τ.Μ. Ελλείπει επίσημης ελληνικής μετάφρασης, η παράγραφος αποδόθηκε στα ελληνικά από τον μεταφραστή.